

Plan-milieueffectrapport

Stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027

Niet-technische samenvatting

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

Colofon

Opdracht

Plan-milieueffectrapport
Stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027
Niet-technische samenvatting

Initiatiefnemer

Vlaamse Milieumaatschappij
Dr. De Moorstraat 24-26
9300 Aalst

Opdrachthouder

Antea Belgium nv
Roderveldlaan 1
2600 Antwerpen
T: +32(0)3 221 55 00
www.anteagroup.be
BTW: BE 414.321.939
RPR Antwerpen 0414.321.939
IBAN: BE81 4062 0904 6124
BIC: KREDBEBB
Antea Group is gecertificeerd volgens ISO9001

Identificatienummer

4246683005

Projectmedewerkers

Inge Van der Mueren, MER-coördinator

MER-deskundigen

Datum

September 2020

Auteur

Inge Van der Mueren

Status/ revisie

Niet-technische samenvatting

Vrijgave

Inge Van der Mueren

Deskundigen

Discipline	Erkend deskundige	Medewerker
MER-coördinator Deskundige bodem Deskundige water	Inge Van der Mueren 	
Deskundige biodiversiteit	Sofie Claerbout 	
Deskundige landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie Deskundige mens – ruimtelijke aspecten	Paul Arts 	

Inhoudsopgave		Blz
1	Inleiding	0
2	Beleidsmatige context	2
3	De stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas	3
3.1	Maatregelenprogramma	3
3.2	Acties	4
4	Methodiek milieubeoordeling	8
4.1	Opbouw en uitgangspunten van de effectenbeoordeling	8
4.2	Werkingsfeer van het MER	9
4.3	Overzicht van de mogelijke milieueffecten per discipline	9
5	Synthese en conclusies	16
5.1	Conclusies	16
5.2	Milderende maatregelen en monitoring	18

Figuren

Figuur 3-1: Gebiedsgerichte prioritering stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027	6
Figuur 3-2: Inschatting sociaal risico op basis van potentieel getroffen inwoners van de afstroomzones	7

Doel

Dit is de niet-technische samenvatting van een milieueffectrapport, m.a.w. een beknopte samenvatting van het eigenlijke milieueffectrapport bestemd voor publiek en belanghebbenden. Een milieueffectrapport is een openbaar document waarin de milieueffecten van een plan en de eventuele alternatieven voor dat plan, worden onderzocht.

De niet-technische samenvatting heeft als doel om aan publiek en belanghebbenden de relevante informatie uit het milieueffectrapport van het project te communiceren en hiermee de publieke participatie in de totstandkoming van het project te bevorderen. Voor de uitgebreide technische informatie moet u het eigenlijke milieueffectrapport raadplegen.

1 Inleiding

Ten laatste op 22 december 2021 zal de Vlaamse Regering de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 en het bijhorende maatregelenprogramma vaststellen. De plannen voor Schelde en Maas zullen maatregelen en acties bevatten voor een verbetering van de toestand van de watersystemen en voor een betere bescherming tegen overstromingen en droogte.

Het gaat om de derde generatie waterbeheerplannen.

- De eerste Vlaamse stroomgebiedbeheerplannen werden op 8 oktober 2010 vastgesteld door de Vlaamse Regering. Naast de stroomgebiedbeheerplannen werden toen ook bekkenbeheerplannen en deelbekkenbeheerplannen vastgesteld op 30 januari 2009 en 10 december 2010.
- De tweede (huidige) generatie stroomgebiedbeheerplannen voor de periode 2016-2021 werd op 18 december 2015 vastgesteld door de Vlaamse Regering. Deze plannen bevatten ook de overstromingsrisicobeheerplannen in uitvoering van de Europese Overstromingsrichtlijn, elf bekken specifieke delen die de vroegere bekkenbeheerplannen en deelbekkenbeheerplannen vervangen en zes grondwatersysteems specifieke delen. Ook de zoneringsplannen - die tonen waar collectieve sanering aangelegd wordt en waar individueel moet gezuiverd worden - en de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen - die de uitvoering en de timing van de gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringsprojecten regelen - maken onderdeel uit van de stroomgebiedbeheerplannen.
- In de derde generatie stroomgebiedbeheerplannen is bijkomend ook een Vlaams waterschaarste- en droogterisicobeheerplan geïntegreerd.

Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018,, waarmee de kaderrichtlijn Water en de Overstromingsrichtlijn omgezet zijn naar Vlaamse regelgeving, bepaalt dat de stroomgebiedbeheerplannen zo moeten opgesteld zijn en de besluitvormingsprocedures zodanig moeten verlopen dat de plannen voldoen aan de essentiële kenmerken van de milieueffectrapportage (gecoördineerd decreet IWB, art. 1.6.2.4).

Overeenkomstig de opmaak van de eerste en tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen, wordt er voor gekozen om de onderdelen van de m.e.r.-procedure in te bouwen in het planningsproces van de stroomgebiedbeheerplannen.

De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) is hierbij de initiatiefnemer. De CIW is de bevoegde autoriteit voor de toepassing van de bepalingen van de kaderrichtlijn Water en de Overstromingsrichtlijn en staat in voor de voorbereiding van de stroomgebiedbeheerplannen. De CIW bereidt de ontwerpplannen en alle bijhorende documenten voor in overleg met de waterbeheerders en de voornaamste bij het waterbeleid betrokken administraties en voor de bekken specifieke delen in samenwerking met de bekkenoverlegstructuren.

In de CIW zetelen:

- Administraties en entiteiten van het Vlaamse Gewest uit de beleidsdomeinen:
 - Omgeving
 - Mobiliteit en Openbare Werken
 - Landbouw en Visserij
 - Economie, Wetenschap en Innovatie
- Lokale waterbeheerders via hun koepelorganisaties:
 - Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP)
 - Vereniging van de Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)
 - Vereniging van de Vlaamse Polders en Wateringen (VVPW)
- Waterbedrijven via hun koepelorganisatie:
 - AquaFlanders
- Bekkenbesturen:
 - een lid aangeduid door de gezamenlijke provinciegouverneurs

Meer informatie over de samenstelling, de taken en de werking van de CIW is beschikbaar via www.integraalwaterbeleid.be.

2 Beleidsmatige context

Twee Europese richtlijnen liggen aan de basis van de stroomgebiedbeheerplannen: de kaderrichtlijn Water uit 2000 en de Overstromingsrichtlijn uit 2007. Beide richtlijnen zijn in Vlaanderen omgezet via het decreet betreffende het integraal waterbeleid.

De Europese kaderrichtlijn Water (2000/60/EG) vormt het wettelijk kader om de waterkwaliteit te beschermen en te herstellen en het duurzame gebruik van water op lange termijn te garanderen. De richtlijn voorziet in een aanpak van het waterbeheer op het niveau van stroomgebieden (de natuurlijke geografische en hydrologische eenheden), stelt specifieke termijnen voor het bereiken van een goede toestand voor de watersystemen (zowel oppervlaktewater als grondwater) en voorziet een aantal afwijkingsmogelijkheden voor het behalen van die goede toestand. De maatregelen worden opgenomen in stroomgebiedbeheerplannen die voor het eerst moesten opgesteld zijn tegen eind 2009 en om de zes jaar herzien worden.

De Europese Overstromingsrichtlijn (2007/60/EG) bevat het wettelijk kader voor de beoordeling en het beheer van overstromingsrisico's om zo de negatieve gevolgen die overstromingen kunnen hebben voor de veiligheid van de mens, het milieu, het cultureel erfgoed en de economische bedrijvigheid te beperken, rekening houdende met klimaatverandering. De nadruk ligt op bescherming, preventie en paraatheid. De maatregelen worden opgenomen in de overstromingsrisicobeheerplannen die voor het eerst moesten opgesteld zijn tegen eind 2015 en om de zes jaar herzien worden.

3 De stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas

In de stroomgebiedbeheerplannen worden per stroomgebiedsdistrict doelstellingen, een visie en acties vastgesteld voor het bereiken van een goede toestand van het oppervlaktewater en het grondwater en voor de bescherming tegen overstromingen en droogte. De derde generatie stroomgebiedbeheerplannen bevatten maatregelen en acties voor de periode 2022-2027.

De minimale inhoud van de stroomgebiedbeheerplannen is decretaal vastgelegd (via bijlage bij het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018). De stroomgebiedbeheerplannen voor de periode 2022-2027 bestaan uit volgende plandelen:

- een beheerplan voor de Vlaamse delen van de internationale stroomgebiedsdistrict van Schelde en Maas;
- elf bekken specifieke delen;
- zes grondwatersysteem specifieke delen;
- een maatregelenprogramma voor Vlaanderen;
- herziene zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen per gemeente.

3.1 Maatregelenprogramma

Het maatregelenprogramma omvat zowel de maatregelen i.k.v. de stroomgebiedbeheerplannen als deze i.k.v. de overstromingsrisicobeheerplannen. Daarnaast worden ook maatregelen i.k.v. een waterschaarste- en droogterisicobeheerplan geïntegreerd.

De maatregelen en acties worden ingedeeld in 9 maatregelengroepen, waarbij elke maatregel verder geconcretiseerd wordt in waterlichaamspecifieke, gebiedsspecifieke en/of generieke acties. Acties zijn ingedeeld onder een maatregelengroep in functie van het hoofddoel van de actie, maar vanuit de integrale benadering wordt zoveel mogelijk gewerkt met win-win acties, acties die gunstig zijn voor meerdere doelstellingen.

1. maatregelen voor toepassing van Europese wetgeving (groep 1)¹;
2. maatregelen voor de realisatie van het kostenterugwinningsbeginsel en het “de vervuiler-betaalt” -principe (groep 2);
3. maatregelen met betrekking tot duurzaam watergebruik (groep 3);
4. maatregelen met betrekking tot beschermde gebieden en waterrijke gebieden (groep 4A grondwater en 4B oppervlaktewater);

¹ Op het moment dat de kaderrichtlijn Water in werking trad, bestonden er al een tiental andere Europese (milieu)richtlijnen met invloed op het watersysteem. In uitvoering van deze richtlijnen troffen de lidstaten diverse maatregelen die ofwel een directe verbetering van de waterkwaliteit tot doel hadden (zoals de bouw van RWZI's of de reglementering van meststoffengebruik) ofwel een indirecte verbetering van de waterkwaliteit met zich mee brachten (zoals de afbakening van natuurgebieden of het opstellen van Milieueffectrapportages). Aangezien de kaderrichtlijn Water een kaderrichtlijn is, worden de maatregelen in uitvoering van deze bestaande richtlijnen beschouwd als een integraal onderdeel van het maatregelenprogramma in uitvoering van de kaderrichtlijn Water.

5. maatregelen met betrekking tot kwantiteit (groep 5A grondwater en 5B oppervlaktewater);
6. maatregelen met betrekking tot overstromingen (groep 6);
7. maatregelen met betrekking tot verontreiniging (groep 7A grondwater en groep 7B oppervlaktewater);
8. maatregelen voor andere schadelijke effecten (groep 8A hydromorfologie en groep 8B waterbodem);
9. andere maatregelen om de milieudoelstellingen te bereiken (groep 9).

Voor waterschaarste en droogte is geen afzonderlijke maatregelengroep geformuleerd. Maatregelen en acties voor de aanpak van waterschaarste en droogte zijn opgenomen onder de maatregelengroepen 2 'kostenterugwinningsbeginsel', 3 'duurzaam watergebruik', 5A 'kwantiteit grondwater' en 5B 'kwantiteit oppervlaktewater'.

De plannen voor de periode 2022-2027 bevatten een brede waaier aan acties, van generieke acties (zoals wetgevende initiatieven, subsidies en heffingen, onderzoek) tot zeer lokale acties op het terrein (vb. het wegwerken van een vismigratieknelpunt, lokaal structuurherstel, ...), van acties die al in uitvoering of in voorbereiding zijn tot nieuwe acties.

De generieke acties, dit zijn acties die voor heel Vlaanderen van toepassing zijn, worden in het maatregelenprogramma beschreven. De waterlichaamspecifieke acties worden in de bekkenspecifieke delen en de grondwatersysteemspecifieke delen beschreven. Alhoewel de actielijsten voor de kaderrichtlijn Water en Overstromingsrichtlijn een verschillende finaliteit hebben, werden ze maximaal op elkaar afgestemd.

Voor elke actie wordt er een [actiefiche](#) met een beschrijving van de actie, het waterlichaam of de waterlichamen waarbinnen de actie gesitueerd is, vermelding van de maatregelengroep en maatregel waaronder de actie ressorteert, een beschrijving en de doelstelling van de actie informatie over de timing en de financiering van de actie, ... beschikbaar gesteld.

3.2 Acties

Acties 2de generatie stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021

Om het globale overzicht van de acties per waterlichaam te behouden, worden acties uit de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021 die nog in uitvoering zijn, hernomen in de plannen 2022-2027.

Acties die bijdragen aan de goede watertoestand

Voor alle waterlichamen ligt vast welke normen moeten gehaald worden om aan de goede ecologische toestand en de goede chemische toestand te voldoen voor oppervlaktewater en aan de goede chemische en kwantitatieve toestand voor grondwater.

De goede toestand blijkt voor veel waterlichamen moeilijk haalbaar, ook tegen 2027. In dat geval kan beroep gedaan worden op "afwijkingen" onder de vorm van termijnverlenging of de vaststelling van minder strenge doestellingen. Dit neemt niet weg dat alles in het werk gesteld wordt om de Europese kwaliteitsdoelstellingen te realiseren volgens de Europees gestelde timing. Voor de waterlichamen waarvoor dit niet haalbaar of betaalbaar is, worden in het stroomgebiedbeheerplan aangepaste doelen voorgesteld.

In de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021 werd gekozen voor een gebiedsgerichte prioritering via de aanduiding van speerpuntgebieden en aandachtsgebieden.

Speerpuntgebieden waren oppervlaktewaterlichamen waarvan de goede toestand in 2021 haalbaar werd geacht, mits de nodige inspanningen worden gedaan in het kader van de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen.

Aandachtsgebieden waren oppervlaktewaterlichamen waar ofwel in een latere fase (tegen 2027) de goede toestand haalbaar geacht werd of waar een sterke lokale dynamiek aanwezig is om acties uit te voeren die in aanzienlijke mate bijdragen aan een verbetering van de toestand.

Ter voorbereiding van het maatregelenprogramma voor de periode 2022-2027 werd deze gebiedsgerichte prioritering geëvalueerd in functie van het gerealiseerde doelbereik en de resterende doelfstand. Daarbij worden 6 klassen onderscheiden.

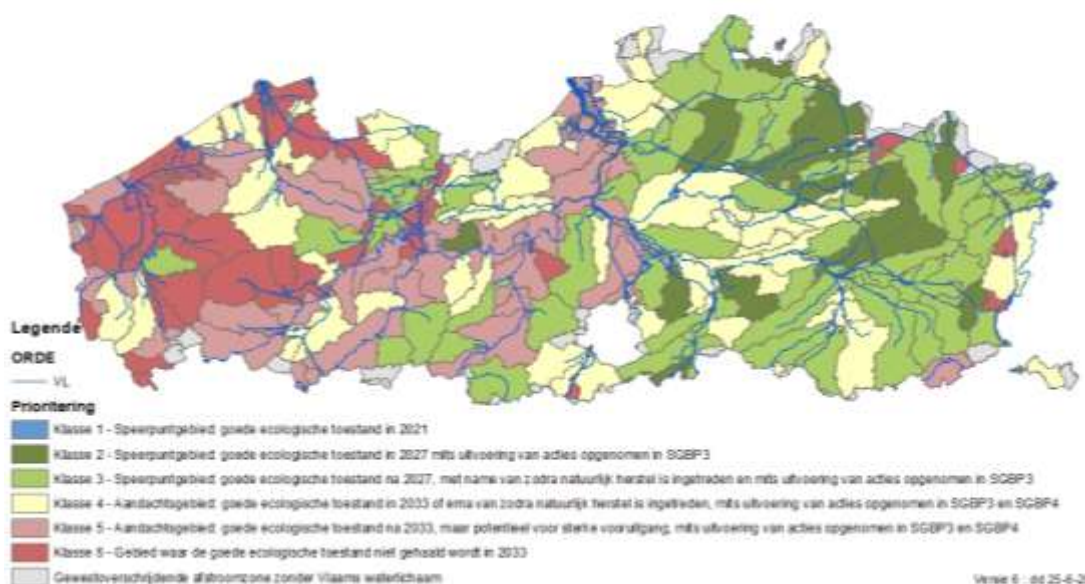
- Klasse 1: Voor waterlichamen waar de goede ecologische toestand bereikt is, of waarvoor verwacht wordt dat met de in uitvoering zijnde acties de goede ecologische toestand bereikt zal zijn in 2027 (eventueel met inachtneming van natuurlijk herstel na 2027), worden in de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 geen extra acties opgenomen in functie van de kaderrichtlijn Water.
- Klasse 2 + 3: Waterlichamen waar de goede ecologische toestand nog niet bereikt is, maar waarvoor het mogelijk is om de nodige acties voor het bereiken van de goede watertoestand op te nemen in het maatregelenprogramma 2022-2027, krijgen het statuut van speerpuntgebied. Voor deze waterlichamen zullen waterlichaamspecifieke acties voorgesteld worden in het maatregelenprogramma 2022-2027.
- Klasse 4: Waterlichamen waar de goede ecologische toestand nog niet bereikt is, maar waarvan verwacht wordt dat de goede ecologische toestand bereikbaar is tegen 2033 (dit is binnen 2 planperiodes) krijgen het statuut van aandachtsgebied. Voor deze waterlichamen zullen de waterlichaamspecifieke acties gespreid worden over 2 planperiodes (2022-2027 en 2027-2033).
- Klasse 5: Waterlichamen waar een goede ecologische toestand pas na 2033 haalbaar is, maar met een potentieel voor vooruitgang op basis van win-wins met andere doelstellingen (bv. op het vlak van overstromingen of natuur). Voor deze waterlichamen kunnen waterlichaamspecifieke acties opgenomen worden.
- Klasse 6: Waterlichamen waar een goede ecologische toestand pas na 2033 haalbaar is, en waarvoor op korte termijn ook geen win-wins gezien worden. Voor deze waterlichamen worden nauwelijks waterlichaamspecifieke acties voorzien.

Tabel 3-1: Gebiedsgerichte prioritering voor oppervlaktewaterlichamen i.f.v. de kaderrichtlijn Water

Klasse	GET/GEP in ...	Acties in maatregelenprogramma?	Doel-afstand	Motivering van afwijking in stroomgebiedbeheerplan
1	2027 of eerder	/	Geen	/
2	2027	Ja	Klein	/
3	Na 2027, van zodra natuurlijk hersteld	Ja	Klein	Termijnverlenging, natuurlijke omstandigheden
4	2033	Deels (gespreid over 2 planperiodes)	Matig	Termijnverlenging (technische onhaalbaarheid, disproportionele kosten)
5	Na 2033	Enkele ifv win-wins	Groot	Termijnverlenging (technische onhaalbaarheid, disproportionele kosten)
6	Na 2033	Zeer beperkt	Groot	Termijnverlenging (technische onhaalbaarheid, disproportionele kosten)

De waterlichamen in klasse 1, 2 en 3 worden de nieuwe ‘speerpuntgebieden’ voor de planperiode 2022-2027 en de waterlichamen in klasse 4 en 5 de nieuwe ‘aandachtsgebieden’ voor de planperiode.

Gebiedsgerichte prioritering

Figuur 3-1: Gebiedsgerichte prioritering stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027

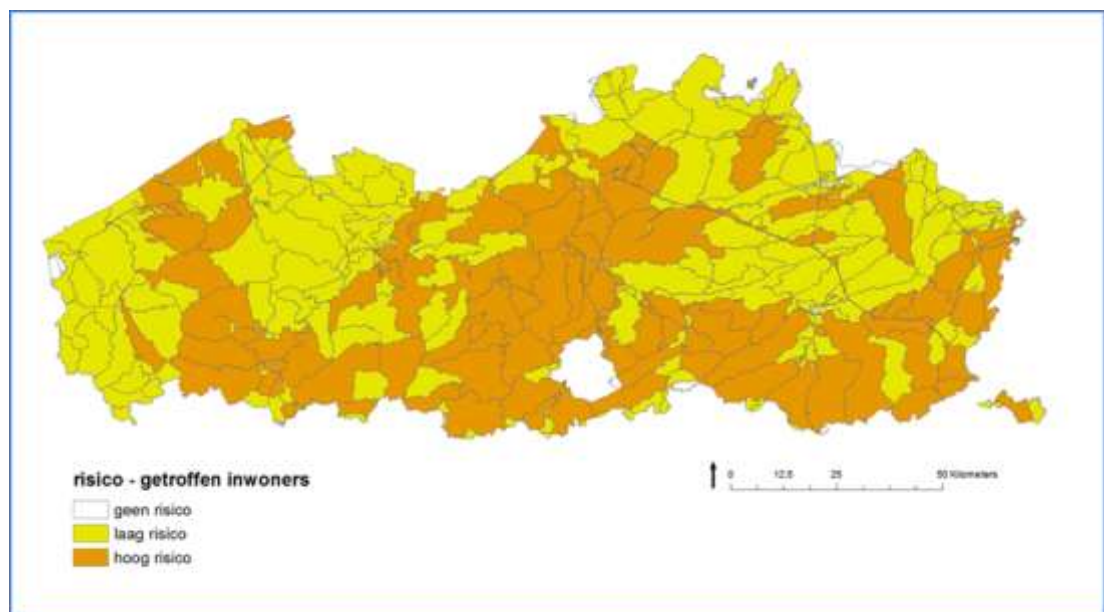
Acties die bijdragen aan het verminderen van de overstromingsrisico's en droogterisico's

De acties zijn gestoeld op een meerlaagse benadering, waarbij er wordt ingezet op protectieve maatregelen (verminderen van de kans op overstromingen of waterschaarste), preventieve maatregelen (verminderen van de impact van overstromingen of waterschaarste) en paraatheidsverhogende maatregelen (verminderen van de schade tijdens een overstromingsevent of een waterschaarste), aangevuld met herstelmaatregelen.

Het beleid voor vermindering van de overstromingsrisico's en het beleid voor vermindering van de waterschaarste- en droogterisico's hebben een langere tijdshorizon. De Overstromingsrichtlijn legt geen termijnen op voor het realiseren van de overstromingsrisicobeheerdoelstellingen. Voor droogte gelden evenmin specifieke uitvoeringstermijnen wat impliceert dat hiervoor geen rapportering over afwijkingen van toepassing is.

Voor de gebiedsgerichte prioritering van overstromingsacties vormt het maximaliseren van de sociale baten een belangrijk criterium. Hierbij werd gekozen voor het potentieel aantal getroffen inwoners per afstroomzone. De verschillende afstroomzones werden gerangschikt volgens het potentieel aantal getroffen inwoners bij grote, middelgrote en kleine kans op overstromen. Het aantal potentieel getroffen inwoners is afgeleid uit de overstromingsrisicokaart.

Voor de waterschaarste- en droogteacties is er geen specifieke gebiedsprioritering gebeurd.

Figuur 3-2: Inschatting sociaal risico op basis van potentieel getroffen inwoners van de afstroomzones

4 Methodiek milieubeoordeling

4.1 Opbouw en uitgangspunten van de effectenbeoordeling

In een MER worden de effecten van het plan op de verschillende disciplines onderzocht. Voor de evaluatie van de mogelijke effecten die de stroomgebiedbeheerplannen kunnen teweegbrengen, worden volgende disciplines als relevant beschouwd:

- water: grondwater en oppervlaktewater en klimaataspecten;
- biodiversiteit;
- bodem;
- mens (gezondheid en veiligheid, ruimtelijke aspecten, socio-economische aspecten);
- lucht, geluid en trillingen;
- landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie.

Deze als relevant beschouwde disciplines zullen in het MER onderzocht worden. De disciplines water, bodem, biodiversiteit, landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie worden hierbij als sleutel disciplines behandeld door een erkend MER-deskundige. De relevante klimaataspecten worden besproken bij de discipline water. De effecten m.b.t. geluid en mobiliteit zijn in hoofdzaak gebonden aan de aanleg- of bouw fase en dus tijdelijk van aard. Gezien het strategisch planniveau worden deze disciplines net als discipline gezondheid onderzocht als optiediscipline onder discipline mens. De disciplines 'lucht', 'licht', 'warmte en straling' en 'aanspraak op energie- of grondstoffenvoorraad' worden niet weerhouden als relevante disciplines.

De stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 zullen een uitgebreide lijst van acties bevatten. Deze acties zijn deels nieuw, maar vloeien ook deels voort uit de huidige waterbeheerplannen die nog in uitvoering zijn en uit andere plannen. Enkel de acties die nieuw zijn en waarover nog geen beslissing is genomen in een ander kaderstellend plan, de zogenaamde bijkomende acties, worden meegenomen in de milieubeoordeling. Voor de besliste acties waarvoor reeds een m.e.r. werd uitgevoerd of in uitvoering is (bv. lopende acties stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021, Sigmaplan, MAP 6, Kustveiligheidsplan) wordt verwezen naar het betreffende MER.

Er zijn geen relevante te onderzoeken alternatieven. Het nulalternatief wordt beschouwd als nulsituatie (referentiesituatie). Een milieubeoordeling van dit alternatief als dusdanig wordt niet uitgevoerd, maar de milieubeoordeling beschrijft wel de mogelijke gevolgen van de bijkomende acties t.o.v. de referentiesituatie.

4.2 Werkingssfeer van het MER

Voor de milieubeoordeling zijn enkel de technische acties uit de ontwerp stroomgebiedbeheerplannen relevant. In de stroomgebiedbeheerplannen zijn ook studies, onderzoeken en administratieve maatregelen (vb. handhaving) opgenomen. Aangezien die geen fysieke effecten in het watersysteem teweeg brengen, worden die niet beoordeeld.

Per maatregelengroep werden de acties eerst opgedeeld in 'nieuwe' acties en 'voortgezette acties uit de 2de generatie stroomgebiedbeheerplannen' en vervolgens in 'administratieve' acties en 'technische' acties. Bij de technische acties wordt onderscheid gemaakt in:

- acties die behoren tot bijlage I, II of III van het project-m.e.r.-besluit;
- niet m.e.r.-plichtige acties.

Bijlage I, II en III acties werden individueel beoordeeld op hun milieueffecten. De overige acties (acties die niet m.e.r.-plichtig zijn) werden geclusterd per maatregel, waarna de effectbeoordeling per maatregel gebeurde.

4.3 Overzicht van de mogelijke milieueffecten per discipline

In onderstaande matrix wordt per maatregel en per discipline aangegeven of een relevant milieueffect te verwachten is. Enkel die verbanden worden aangegeven die van een rechtstreeks, waarschijnlijke en significante aard zijn.

Daarnaast wordt in de matrix weergegeven of de maatregel al dan niet relevant is om verder mee te nemen bij de effectbespreking. Administratieve maatregelen (incl. onderzoeken en studies) worden, gezien het feit dat deze geen technische maatregelen betreffen en dus enkel indirecte milieueffecten kunnen teweegbrengen, niet verder in beschouwing genomen. Ook maatregelen i.v.m. de wet- en regelgeving zelf, dus niet de naleving en uitvoering ervan, worden als niet-relevant beschouwd om mee te nemen in de effectbeoordeling.

Tabel 4-1: Overzicht van de mogelijke milieueffecten per discipline

MR Groep	MR nr.	Maatregel (MR)	Relevantie (NR = niet relevant)	Relevante disciplines							
				Water	Biodiversiteit	Bodem	Landschap	Mens	Geluid	Mobiliteit	
1 Europese wetgeving			NR								
2 kostenterugwinningsbeginsel en het “de vervuiler-betaalt” -principe			NR								
3 duurzaam watergebruik	3_A	Optimaliseren van duurzaam watergebruik van alle bronnen van water bij alle sectoren		x	(x)				x		
	3_B	Optimaliseren van het gebruik van alternatieve waterbronnen		x	(x)				x		
	3_C	Optimaliseren van het distributienetwerk		x	(x)	x			x		
	3_E	Studies en onderzoeksopdrachten rond watergebruik en -behoeften ter ondersteuning van het duurzaam watergebruik	NR								
4A beschermde gebieden en waterrijke gebieden (grondwater)	4A_A	Herstellen en beschermen van de grondwatervoorraden ter hoogte van de drinkwaterbeschermingszones		x	x		(x)		x		
	4A_B	Herstellen en beschermen van de grondwatervoorraden ter hoogte van andere beschermde gebieden die rechtstreeks afhankelijk zijn van grondwater		x	x		(x)		x		
	4A_C	Studies en onderzoeksopdrachten rond beschermde gebieden (m.i.v. de aangeduide GWATE's) ter ondersteuning van het grondwaterspecifiek beheer en -beleid in deze gebieden	NR								
	4A_D	Uitwerken en toepassen van een grondwaterspecifiek handhavingsbeleid voor de beschermde gebieden (m.i.v. de aangeduide GWATE's)	NR								

MR Groep	MR nr.	Maatregel (MR)	Relevantie (NR = niet relevant)	Relevante disciplines						
				Water	Biodiversiteit	Bodem	Landschap	Mens	Geluid	Mobiliteit
4B beschermde gebieden en waterrijke gebieden (oppervlaktewater)	4B_A	Herstellen en beschermen van de oppervlaktewaterhuishouding ter hoogte van drinkwaterbeschermingszones		x	x	x	(x)	x		
	4B_B	Herstellen en beschermen van de oppervlaktewaterhuishouding ter hoogte van andere beschermde gebieden		x	x	x	(x)	x		
	4B_C	Herstellen en beschermen van de oppervlaktewaterkwaliteit ter hoogte van drinkwaterbeschermingszones		x	x		(x)	x		
	4B_D	Herstellen en beschermen van de oppervlaktekwaliteit ter hoogte van andere beschermde gebieden		x	x		x			
	4B_E	Prioritair aanpakken van structuurherstel van oppervlaktewaterlichamen in beschermde gebieden		x	x	x	x	(x)		
	4B_F	Studies en onderzoeksopdrachten m.b.t. de beschermde gebieden ter ondersteuning van het oppervlaktewaterspecifiek beheer en -beleid in deze gebieden	NR							
	4B_G	Uitwerken en toepassen van een oppervlaktewaterspecifiek handhavingsbeleid voor de beschermde gebieden	NR							
	4B_I	Aangepast beheer van waterlopen in functie van ecologische doelstellingen		x	x		(x)	(x)		
	4B_J	Bestrijding van invasieve exoten		x	x					
	5A kwantiteit (grondwater)	5A_A	Beschermen en herstellen van de grondwatervoorraden (sluitend voorraadbeheer), rekening houdend met de impact van waterschaarste en droogte		x	x	(x)		x	
5A_B		Uitwerken en toepassen van een GWL- en regiospecifiek vergunningenbeleid		x	x			x		
5A_C		Studies en onderzoeksopdrachten rond grondwaterkwantiteit ter ondersteuning van het waterbeheer en –beleid	NR							

MR Groep	MR nr.	Maatregel (MR)	Relevantie (NR = niet relevant)	Relevante disciplines							
				Water	Biodiversiteit	Bodem	Landschap	Mens	Geluid	Mobiliteit	
5B kwantiteit (oppervlaktewater)	5A_D	Uitwerken en toepassen van een handhavingsbeleid gericht op het herstellen en beschermen van grondwatervoorraden	NR								
	5A_E	Grensoverschrijdend geïntegreerd kwantitatief grondwaterbeheer	NR								
	5B_A	Actief peilbeheer		x	(x)				x		
	5B_B	Bij waterschaarste water vasthouden in de waterlopen		x	(x)				x		
	5B_C	De waterbeschikbaarheid verhogen		x	(x)				x		
	5B_E	Studies en onderzoeksopdrachten rond oppervlaktewaterkwantiteit ter ondersteuning van het waterbeheer en -beleid	NR								
	5B_G	De grensoverschrijdende kwantitatieve problematiek van de waterverdeling oplossen	NR								
	5B_I	Een afgestemde crisiscoördinatie opbouwen en onderhouden	NR								
	6 overstromingen	6_A	Vermijden van nieuwe overstromingsgevoelige ontwikkelingen		x	x	(x)	x		x	
6_B		Verwijderen van constructies en andere schadegevoelige ontwikkelingen in overstromingsgevoelige gebieden		x	(x)		x		x		
6_C		Aanpassen van constructies en andere schadegevoelige ontwikkelingen in overstromingsgevoelige gebieden		x			x		x		
6_D		Andere preventieve maatregelen waaronder verzekeringen							x		
6_E		Water vasthouden op het land		x	x	x	x		x		
6_F		Water bergen		x	x	x	x		x		
6_G		Beschermen van kust en overgangswater		x	x	x	x		x		
6_H		Beschermen tegen niet-tijgebonden water		x	x	x	x		x		

MR Groep	MR nr.	Maatregel (MR)	Relevantie (NR = niet relevant)	Relevante disciplines						
				Water	Biodiversiteit	Bodem	Landschap	Mens	Geluid	Mobiliteit
	6_I	Afvoercapaciteit i.f.v. de veiligheid verzekeren		x	x	x	x	x		
	6_J	Onderhoudsmaatregelen en herwaarderen (baan)grachten		x	x	x	x	x		
	6_K	Uitbouwen en verbeteren van voorspellingssystemen en waarschuwingssystemen, inclusief crisis- en noodplanning						x		
	6_L	Verhogen van het bewustzijn en aanzetten tot actie van het publiek	NR							
	6_N	Herstel en evaluatie na overstroming		x	x	x	x	x		
	6_O	Studies en onderzoeksopdrachten rond overstromingen ter ondersteuning van het waterbeheer en -beleid	NR							
7A verontreiniging (grondwater)	7A_A	Het terugdringen van de verontreiniging van grondwater door puntbronnen		x	x	x		(x)		
	7A_D	Het terugdringen van andere diffuse verontreiniging in grondwater		x	x	x		(x)		
	7A_E	Studies en onderzoeksopdrachten rond verontreiniging van grondwater ter ondersteuning van het grondwaterbeheer en –beleid	NR							
	7A_G	Grensoverschrijdend integraal kwalitatief grondwaterbeheer	NR							
7B verontreiniging (oppervlaktewater)	7B_A	Het terugdringen van de verontreiniging van oppervlaktewater door industriële puntbronnen		x	x	x		x		
	7B_B	Het terugdringen van de verontreiniging van oppervlaktewater door industriële calamiteiten		x	x	x		(x)		
	7B_C	Het terugdringen van de verontreiniging van oppervlaktewater - maatregelen specifiek gericht op gevaarlijke stoffen		x	x	x		(x)		
	7B_D	Het terugdringen van verontreiniging van oppervlaktewater met nutriënten door de land- en tuinbouwsector		x	x	x	x	(x)		
	7B_E	Het terugdringen van verontreiniging van oppervlaktewater met pesticiden door de land- en tuinbouwsector		x	x	x		(x)		

MR Groep	MR nr.	Maatregel (MR)	Relevantie (NR = niet relevant)	Relevante disciplines						
				Water	Biodiversiteit	Bodem	Landschap	Mens	Geluid	Mobiliteit
	7B_F	Het terugdringen van verontreiniging met pesticiden op terreinen beheerd voor openbare of commerciële activiteiten		x	x	x		x		
	7B_G	Het terugdringen van verontreiniging met pesticiden door minder privégebruik door burgers		x	x	x		x		
	7B_H	Het terugdringen van andere diffuse verontreiniging		x	x	x		(x)		
	7B_I	Verdere uitbouw van de saneringsinfrastructuur (zowel collectieve als individuele zuivering)		x	x	x				
	7B_J	Verdere optimalisatie van de saneringsinfrastructuur en verhogen van zuiveringsrendement van de rioolwaterzuiveringsinstallaties		x	x	x				
	7B_K	Studies en onderzoeksopdrachten rond verontreiniging van oppervlaktewater ter ondersteuning van het waterbeheer en –beleid	NR							
	7B_L	Uitwerken en toepassen van een handhavingsbeleid gericht op het herstellen en beschermen van oppervlaktewater	NR							
	7B_M	Grensoverschrijdend geïntegreerd kwalitatief oppervlaktewaterbeheer	NR							
8A hydromorfologie	8A_D	Natuurvriendelijke inrichting en beheer van oevers		x	x	x	x	(x)		
	8A_E	Realiseren van beek- en rivierherstel		x	x	x	x	(x)		
	8A_G	Studies en onderzoeksopdrachten rond hydromorfologie ter ondersteuning van de ecologische toestand van het watersysteem	NR							
	8A_J	Herstellen en beschermen van de oppervlaktewaterhuishouding		x	(x)		(x)	x		
	8A_K	Aangepast beheer van waterlopen in functie van ecologische doelstellingen		x	x		(x)	(x)		
	8A_L	Bestrijding van invasieve exoten		x	x					

MR Groep	MR nr.	Maatregel (MR)	Relevantie (NR = niet relevant)	Relevante disciplines						
				Water	Biodiversiteit	Bodem	Landschap	Mens	Geluid	Mobiliteit
8B waterbodem	8B_A	Sedimentaanvoer reduceren, afgestemd op de draagkracht van het watersysteem		x	x	(x)	(x)	(x)		
	8B_B	Verzekeren van de afvoercapaciteit van de waterlopen (veiligheidsredenen) en verzekeren van de transportfunctie van de bevaarbare waterlopen en kanalen door duurzaam uitgevoerde sedimentruiming en baggerwerken		x	x	x		x		
	8B_C	Ruimte voor sediment		x	x	x		x		
	8B_D	De waterbodemkwaliteit verbeteren door duurzaam saneren van verontreinigde waterbodems		x	x	x				
	8B_E	Stimuleren van hergebruik en behandeling van bagger- en ruimingsspecie			x	x		x		
	8B_F	Studies en onderzoeksopdrachten rond waterbodems en erosiebestrijding ter ondersteuning van het waterbeheer en -beleid	NR							
9 andere maatregelen	9_A	Kennis verder uitbouwen en draagvlakverbreding voor (de financiering van) het waterbeleid	NR							
	9_B	Draagvlak creëren voor, faciliteren en stimuleren van de toepassing van blauwe diensten in het integraal waterbeleid op het terrein	NR							
	9_C	Organiseren en coördineren van gebiedsgericht overleg in het kader van integrale projecten	NR							

5 Synthese en conclusies

5.1 Conclusies

De (potentiële) milieueffecten van de relevante maatregelen en acties kunnen als volgt samengevat worden per MER-discipline:

- Water: Aangezien de stroomgebiedbeheerplannen precies tot doel hebben om de toestand van de Vlaamse watersystemen op alle vlakken te verbeteren, spreekt het voor zich dat de milieueffecten van het plan – indien adequaat uitgevoerd – t.a.v. de discipline water positief tot zeer positief zullen zijn. In overeenstemming met de geformuleerde doelstellingen zullen ze leiden tot:
 - Bescherming/aanvulling van grondwatervoorraden
 - Verbetering van de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit
 - Vermindering van overstromingsrisico en wateroverlast
 - Tegengaan van waterschaarste en droogte
 - Verbetering van de structuurkwaliteit van de waterlopen (oeveren en bedding)Hieraan gerelateerd zijn ook voornamelijk positieve effecten van de plannen te verwachten inzake klimaatadaptatie. Deze hebben voornamelijk betrekking op de verbeterde bescherming tegen overstromingen en droogte (die meer frequent kunnen voorkomen door de klimaatverandering) en het verminderen van hittestress door aanleg van groenblauwe netwerken in stedelijke omgeving.
- Bodem: Positieve effecten inzake bodem zijn het verminderen van bodemerosie en –verdroging en het verbeteren van de bodemkwaliteit. Negatieve effecten zijn voornamelijk gekoppeld aan uitgravingen. Veel maatregelen en acties hebben evenwel geen significante effecten op bodem.
- Biodiversiteit: De voornaamste positieve effecten op biodiversiteit worden verwacht van de maatregelen en acties die bijdragen aan het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de specifieke speciale beschermingszones. Het betreft m.n. de acties die behoren tot de maatregelengroepen 4 - maatregelen met betrekking tot beschermd gebied en waterrijke gebieden (groep 4A grondwater en 4B oppervlaktewater), i.h.b.:
 - 4A_B: Herstellen en beschermen van de grondwatervoorraden ter hoogte van andere beschermde gebieden die rechtstreeks afhankelijk zijn van grondwater
 - 4B_B: Herstellen en beschermen van de oppervlaktewaterhuishouding ter hoogte van andere beschermde gebieden
 - 4B_D: Herstellen en beschermen van de oppervlaktekwaliteit ter hoogte van andere beschermde gebieden
 - 4B_E: Prioritair aanpakken van structuurherstel van oppervlaktewaterlichamen in beschermde gebieden

Verder kunnen ook algemeen acties die inzetten op sanering en aanleg van (gescheiden) riolering, terugdringen van diffuse verontreiniging, waterbuffering en infiltratie, erosiebestrijding, aanduiding van watergevoelige open ruimte gebieden, openleggen van waterlopen, oeverherstel, oplossen van vismigratieknelpunten en aanleg van paaiplaatsen, bestrijding van invasieve exoten een positieve impact hebben op biodiversiteit door het verbeteren van de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit, de waterhuishouding en de groenblauwe netwerken. Maatregelen die een negatieve impact kunnen hebben op biodiversiteit, betreffen o.a. maatregelen i.k.v. de aanleg van overstromingsgebieden en bufferbekkens, kustbescherming, aanleg/aanpassing van pompen en stuwen. Deze kunnen immers leiden tot (al dan niet tijdelijk) biotoopverlies en/of migratiebarrières creëren. Voor acties met potentiële effecten op VEN-gebieden en/of Speciale Beschermingszones (vogel- of habitatrichtlijngebied) moet in een later stadium een Verscherpte Natuurtoets, resp. Passende Beoordeling opgemaakt worden.

- Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie: Maatregelen en acties die als doel hebben de habitatkwaliteit en/of structuurkwaliteit te verbeteren, zullen over het algemeen ook een positieve impact hebben op de landschappelijke kwaliteit. Acties die inzetten op een herstel van watergerelateerde erfgoedwaarden hebben positieve effecten op erfgoed. Mogelijke negatieve impact is voornamelijk gerelateerd aan vergraving, waardoor archeologische erfgoedwaarden kunnen aangetast worden. Verder kan inpassing van infrastructuur een negatieve impact hebben op het landschapsbeeld en (de contextwaarde van) erfgoed. Zeer veel acties zijn (mogelijk) gesitueerd in of nabij beschermd en/of vastgesteld erfgoed.
- Mens: Positieve effecten van het plan zijn het verminderen van overstromingsrisico en wateroverlast, de verbetering van de waterbeschikbaarheid door een betere waterhuishouding en waterkwaliteit en het verbeteren van de bevaarbaarheid van waterlopen wat transport via scheepvaart stimuleert. Bepaalde acties kunnen ook de belevings- en recreatieve waarde langs het water verhogen. Negatieve effecten kunnen optreden t.g.v. grondinnames en door beperkingen die opgelegd worden aan het bodemgebruik, zoals beperkingen voor de landbouw inzake drainage, bemesting, pesticidengebruik en de beperkingen inzake verharding/bebouwing van percelen voor verschillende functies (recreatie, wonen, ...).

Samenvattend kan dus gesteld worden dat de 3de generatie stroomgebiedbeheerplannen in hoofdzaak positieve milieueffecten hebben, en dat de negatieve effecten eerder lokaal en/of tijdelijk zijn, en in vergelijking met de positieve effecten quasi verwaarloosbaar zijn.

Hierbij wordt opgemerkt dat leemten in de kennis voor de milieubeoordeling onvermijdelijk zijn omdat de opmaak van het plan-MER parallel loopt aan de opmaak van het plan zelf. Deze hebben onder andere betrekking op de beperkte graad van detail van concrete uitwerking (met onder andere een niet exact bepaalde locatie) van de meeste acties. Dit vormt geen beletsel voor een adequate milieubeoordeling op strategisch niveau. Meer gedetailleerde gegevens zullen evenwel noodzakelijk zijn voor een milieubeoordeling op meer gedetailleerd plan- of projectniveau, maar in dat stadium zal deze informatie uiteraard wel beschikbaar zijn. Het strategische plan-MER voor de 3de generatie stroomgebiedbeheerplannen ontheft dan ook geenszins de afzonderlijke acties van de plan- en/of project-MER-plicht en/of MER-screeningsplicht.

5.2 Milderende maatregelen en monitoring

Om negatieve effecten te vermijden, dienen waar nodig maatregelen uitgewerkt te worden op het niveau van concrete plannen of projecten. Het gaat hierbij om de nodige compensaties voor grondinnames en/of het voorzien van medegebruik voor verschillende functies, de inpassing van nieuwe structuren in het landschap of t.h.v. van bouwkundig erfgoed en het vergroten van de belevingswaarde,

Het decreet Integraal Waterbeleid voorziet tevens in verschillende programma's voor de permanente monitoring van de watertoestand in de stroomgebiedsdistricten van de Schelde en de Maas. Deze zijn operationeel sinds begin 2007. De programma's brengen een samenhangend en breed overzicht van de toestand van het oppervlaktewater en het grondwater in de stroomgebiedsdistricten. De resultaten van de monitoring worden opgenomen in de stroomgebiedbeheerplannen en in de waterlichaamfiches en vormen mee de basis voor het formuleren van acties. Hoofdstuk 3 van het stroomgebiedbeheerplan (en de bijhorende achtergronddocumenten) beschrijft de monitoring van de oppervlaktewaterkwaliteit en -kwantiteit, van de grondwaterkwaliteit en -kwantiteit en van de beschermde gebieden oppervlaktewater en grondwater.

© Antea Group 2020

Zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Antea Group mag geen enkel onderdeel of uittreksel uit deze tekst worden weergegeven of in een elektronische databank worden gevoegd, noch gefotokopieerd of op een andere manier vermenigvuldigd.